

6.5.2020

Instrumentet för investeringsstöd till utvecklingsländer Anvisningar

Finansiering av investeringar i
utvecklingsländernas offentliga
sektor, som utnyttjar finländsk
expertis och teknik

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Instrumentet för investerings- stöd till utvecklingsländer Anvisningar

Finansiering av investeringar i
utvecklingsländernas offentliga sektor, som
utnyttjar finländsk expertis och teknik

6.5.2020

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

ISBN 978-952-281-609-2
PDF ISBN 978-952-281-655-9
E-publikation ISBN 978-952-281-656-6

Utgivare: Utrikesministeriet
Tryck: Grano Oy, Helsingfors
Pärm: Munken Kristall 240 g/m²
Inlaga: Munken Kristall 120 g/m²
Pappret som används i publikationen fyller kriterierna
för miljömärket Svanen och FSC-certifikatet.

INNEHÅLL

1. SYFTET MED INSTRUMENTET INVESTERINGSSTÖD FÖR UTVECKLINGSLÄNDER.....	7
2. MÅLLÄNDER OCH SAMARBETSPARTER I PROJEKTET	9
3. UTVECKLINGSEFFEKTER.....	11
4. FINANSIERING.....	13
4.1. PIF-investeringskredit.....	13
4.2. PIF-finansieringsstöd.....	13
4.3. Avtal om PIF-finansiering mellan Finland och mållandet.....	14
4.4. Finnveras köparkreditgaranti för lånet.....	14
5. PROJEKTETS INNEHÅLL OCH OMFATTNING.....	17
5.1. Projektets omfattning och godtagbara projektkostnader	17
5.2. Utbildning i drift och underhåll som anknyter till projektet	18
5.3. Nationalekonomiskt lönsamma men affärsekonomiskt olönsamma investeringar.....	18
5.4. Investeringsstöd för små investeringar	18
6. BEDÖMNINGSKRITERIER FÖR INVESTERINGSPROJEKT.....	21
6.1. Minimikriterier.....	21
6.2. Komplementaritet och koherens.....	22
6.3. Samhällsansvar	23
6.4. Projektägare i mållandet.....	24
6.5. Huvudansvarig finländsk projektgenomförare.....	24
6.6. Utrota korruption.....	25
7. PROJEKTCYKEL.....	27
7.1. Konzeptpapper.....	27
7.2. Projektplan.....	28
7.3. Genomförbarhetsbedömning	29
7.4. Upphandlingsprocessen.....	29
7.5. Affärsavtal	30
7.6. Ansökning om finansiering under upphandlingsprocessen eller därefter	31
7.7. Finansieringsbeslut	31

8. PROJEKTET GENOMFÖRS.....	33
8.1. Rapportering om projektet	33
8.2. Projektet avslutas.....	34
8.3. Rapportering om utvecklingseffekter efter att projektet genomförts	34
BILAGOR.....	35
Bilaga 1. Målländer för PIF-finansiering	35
Bilaga 2. Beskrivning av projektcykeln	37
Bilaga 3. PIF-konceptpapper.....	40
Bilaga 4. Projektplan.....	43
Bilaga 5. Utvecklingseffekter.....	47

1. SYFTET MED INSTRUMENTET INVESTERINGSSTÖD FÖR UTVECKLINGSLÄNDER

Instrumentet *Investeringsstöd för utvecklingsländer* (*Public Sector Investment Facility*, PIF) är ett av Finlands utvecklingspolitiska finansieringsinstrument. Syftet med instrumentet är att stödja sådana investeringar i utvecklingsländernas offentliga sektor som följer FN:s målsättningar för hållbar utveckling och som tar till vara finländsk expertis och teknik. PIF-finansiering innebär räntestödd investeringskredit som ett målland beviljas av ett finansieringsinstitut, samt annat understöd som finska staten beviljar mållandet ur sina anslag för utvecklingssamarbete.

Stöd kan exempelvis beviljas för investeringar i den sociala sektorn, i vattenförsörjning, i energi, i clean tech eller i andra utvecklingssamarbetsvärdiga sektorer. Med instrumentet finansieras investeringar som främjar målländernas åtgärder för att uppnå målen i Agenda 2030. Investeringsprojekt som får PIF-understöd ska utgå från mållandets nationella utvecklingsbehov, och upphandlingsprocessen ska ske i enlighet med mållandets lagar om upphandling. Det är mållandet som har det huvudsakliga ansvaret för projektets helhetskostnader och för finansieringsarrangemangen. Med PIF-understöd täcks en del av kostnaderna för investeringar och för kapacitetsutveckling som an knyter till investeringarna. Utvecklingssamarbetet hör till utrikesministeriets (UM) verksamhetsområden och därmed är det UM som beviljar PIF-medel. Finnvera, som är Finlands officiella exportkreditinstitut, beviljar för sin del köparkreditgaranti för investeringskrediterna.

PIF-investeringskrediterna hör internationellt till så kallade blandade krediter, som är kombinationer av utvecklingssamarbetsfinansiering och exportkrediter. PIF-finansieringen är bundet bistånd, med andra ord är finansieringen bunden till en finländsk genomförare. Finnvera bedömer om kravet på finländskt intresse uppfylls i samband med sitt beslut om köparkreditgaranti. Beviljande, användning och övervakning av PIF-finansiering bestäms av Lagen om räntestöds krediter till utvecklingsländer (1114/2000) och dess förordning (1253/2000). Villkoren och principerna för statens exportkreditverksamhet bestäms av Lagen om statliga exportgarantier (422/2001).

Hur instrumentet används bestäms dessutom av OECD:s (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) DAC-kommittés (Development Assistance Committee) rekommendationer och exportkreditavtal - den så kallade OECD-konsensusen

- som genom rådets och parlamentets medbeslutandeförfarande har fått laglig status i Europeiska unionen.

PIF-understöd beviljas enbart för projekt som följer Finlands gällande utvecklingspolitiska riktlinje (inklusive direktiven att de ska utgå från mänskliga rättigheter och vara prestationsbaserade). Dessutom ska projekten uppfylla Finnveras villkor för att exportkredit ska garanteras.

PIF är också ett av Team Finland-instrumenten, och vid tillämpningen av PIF-finansiering samarbetar man i hög grad med de övriga Team Finland-aktörerna. Det är UM som administrerar Team Finland.

2. MÅLLÄNDER OCH SAMMARBETSPARTER I PROJEKTET

PIF-finansieringens målländer ska uppfylla de villkor som Lagen om räntestöds krediter till utvecklingsländer (1114/2000) och OECD:s exportkreditkonsensus ställer. Principen för hållbar långivning följs alltid när målländerna bedöms. När mottagarnas skuldållbarhet bedöms följer man internationella rekommendationer, bland andra IMF:s.

Enligt 3§ i Lagen om räntestöds krediter kan räntestöds krediter beviljas till länder som OECD har angivit som länder som uppfyller kriterierna för blandad finansiering. I enlighet med OECD:s exportkreditkonsensus kan finansiering av PIF-typ användas för att finansiera projekt i länder som av OECD definieras som minst utvecklade länder (Least Developed Countries, LDC), i länder med låg inkomstnivå (Low-Income Countries, LIC) och i länder med lägre medelinkomstnivå (Lower Middle-Income Countries, LMIC).

Enligt 6 § i förutsätter Lagen om räntestöds krediter att Finnvera beviljar exportgaranti för att en kredit ska godkännas som räntestöds kredit. Finnveras exportgarantibeslut bygger på kreditriskbedömning. Om mållandet hör till de minst utvecklade och/eller till länder med hög skuldsättningsgrad görs vid behov ytterligare utredningar för landets del.

Vilka målländer som i princip är finansieringsvärdiga framgår av bilaga 1 till dessa anvisningar, och av UM:s webbplats med PIF-information, som uppdateras årligen¹.

PIF-investeringskrediter ombesörjs av kreditinstitut (banker) som Finnvera godkänner. Finnvera beslutar om köparkreditgarantin. I mållandet är det i regel landets finansministerium eller centralbank som fungerar som kredittagare. Själva investeringsupphandlingen görs av någon annan organisation inom den offentliga sektorn i mållandet (projektägaren). Som investeringsleverantör fungerar ett finskt företag eller flera aktörer tillsammans (projektgenomförare). UM beviljar finansiellt understöd ur anslagen för utvecklingssamarbete för att projektet ska kunna genomföras. Understödet täcker investeringskreditens räntor (räntestöd) och en del av kostnaderna för investeringsupphandlingen samt Finnveras garantiavgift.

¹ <https://um.fi/investeringsstod-for-utvecklingslander>

UM och Finnvera följer upp projektets förverkligande. Projektgenomföraren och projektägaren rapporterar till UM om projektets framsteg medan det genomförs. När projektet har slutförts rapporterar projektägaren till UM om de utvecklingseffekter det har lett till.

3. UTVECKLINGSEFFEKTER²

Med PIF-finansiering kan man stödja projekt som bidrar till att målen i Agenda 2030 uppnås i mållandet. Vid PIF-finansiering prioriteras särskilt de utvecklingspolitiska målsättningar och tyngdpunkter som preciserats i Finlands gällande utvecklingspolitiska riktlinje.

De utvecklingseffekter som PIF-finansierade projekt strävar efter att uppnå, liksom uppföljningen av dessa effekter, ska redogöras för i projektdokumentationen i enlighet med de allmänna principer som ingår i anvisningarna för **resultatbaserad styrning** (Result Based Management, RBM). Det förutsätter att följande information anges i projektdokumentationen:

- Projektets resultatmål: Förutom den *output* som uppstår under projektets gång (tillgångar, tjänster, kapital) ska direkta resultat (*outcome*) preciseras, och dessutom långsiktiga resultat (*impact*) minst två år efter att projektet har avslutats. De direkta och de långsiktiga målen beskriver vilka utvecklingseffekter det är tänkt att projektet ska åstadkomma för förmånstagarna i mållandet. Målen ska kunna mätas med *indikatorer*, ha fastslagna ambitionsnivåer och en baslinje (*baseline*).
- Uppföljnings- och utvärderingssystem (*Monitoring and Evaluation System*). Hur projektets resultatmål förverkligas, det vill säga dess utvecklingseffekter, måste gå att följa upp och utvärdera. Därför ska projektets system för uppföljning och utvärdering anges i projektdokumentationen, med andra ord ska man beskriva hur projektet producerar information om framstegen som görs för att nå resultatmålen.

När man slår fast vilka resultatmål och åtgärder ett projekt som får PIF-finansiering ska omfatta måste man beakta följande faktorer, som är mycket viktiga för utvecklingseffekternas kvalitet:

- Projektets resultatmål ska stödja mållandets nationella utvecklingsprogram.
- Projektets resultatmål ska svara mot de slutliga förmånstagarnas behov och främja deras rättigheter.

² Mera information finns i bilaga 5 om utvecklingseffekter

- Verksamheten måste respektera de mänskliga rättigheterna vilket ska framgå ur bedömningen av projektets risker och utvecklingseffekter. På så sätt säkerställer man att projektet inte har negativ effekt på mållandets befolknings mänskliga rättigheter.
- Ansvaret för ägarskapet bör vara starkt förankrat i mållandet, både nationellt och lokalt.
- Projektet ger upphov till tekniskt, institutionellt, socialt, miljömässigt och nationalekonomiskt hållbara resultat.
- När projektets resultatmål slås fast och förverkligas beaktar man klimatförändringen, det vill säga projektet klimatsäkras.
- När projektet genomförs tar man till vara mållandets kompetens, vilket förstärker omsorgen om investeringen, underhållet av den, samt ägarskapet.
- Medan projektet förverkligas förmedlar man kunskap till projektägaren i mållandet, särskilt gällande användning, underhåll och skötsel av investeringen.
- När projektet är klart bör det utnyttja förnybar energi om sådan finns att tillgå lokalt.
-

I projektdokumentationen beskrivs hur man har beaktat de ovan nämnda faktorerna i projektplaneringen.

4. FINANSIERING

PIF-finansiering består av en investeringskredit som beviljas mållandet och ett finansiellt understöd i samband med krediten.

4.1. PIF-investeringskredit

Krediten beviljas av ett finländskt eller internationellt kreditinstitut som godkänns av Finnvera. Den finländska projektgenomföraren väljer ett lämpligt kreditinstitut bland de kreditinstitut som redan har ett ramavtal om kreditarrangemang, eller som är beredda att ingå ett skilt kreditavtal med mållandet för att investeringens finansiering ska kunna förverkligas. Val av kreditinstitut bland dem som redan har ramavtal rekommenderas, eftersom man då inte behöver förhandla om alla kreditvillkor skilt för varje projekt. I mållandet är det i regel landets finansministerium eller centralbank som fungerar som investeringskredittagare, och som förhandlar med kreditinstitutet om avtalets villkor och eventuella organisationskostnader i samband med krediten. UM deltar inte i dessa förhandlingar.

Lånetiden för investeringskrediter är tio år. I tidtabellen för återbetalning ingår inte amorteringsfria år efter att projektet har slutförts.

4.2. PIF-finansieringsstöd

UM beviljar finansiellt stöd för investeringskrediter enligt följande:

- För att täcka investeringskreditens ränta, vilket gör krediten räntefri för mållandet (räntestöd).
- För att täcka en del av kostnaderna för investeringsupphandlingen, varför mållandet kan ta mindre lån än upphandlingskostnaden. Stödet gäller både själva investeringen och utveckling av kapacitet som stödjer investeringen.
- För att täcka den del av garantiavgiften som Finnvera står för, till den del den överstiger 6 procent (engångsavgift).

Det finansiella stödet beviljas så att OECD:s villkor för bundna krediters totala gåvoandel uppfylls. Gåvoandelen räknas ut på basen av de sammanlagda utgifterna som finska staten har för projektavtalets affärsavtal och investeringskreditens ränta. Den lägsta tillåtna gåvoandelen beror på landets utvecklingsklassificering:

- För de minst utvecklade länderna (LDC) ska gåvoandelen vara minst 50 procent
- För länder med låg eller lägre medelinkomstnivå ska gåvoandelen vara minst 35 procent

Det finansiella stödet beviljas först när mållandet och kreditinstitutet har ingått ett kreditavtal.

Kredittagaren i mållandet börjar lyfta och återbetala lånet enligt den överenskomna tidtabellen. Räntestödet betalas till kreditinstitutet den dag som det enligt villkoren i kreditinstitutets och mållandets kreditavtal ska betalas. Det är Statskontoret som sköter om utbetalningen av räntestödet för UM:s del.

UM betalar finansiellt stöd för att täcka investeringsupphandlingens kostnader, direkt till ett bankkonto som har öppnats enkom för projektet i fråga. Efter att projektägaren har godkänt projektgenomförarens varuleveranser och arbetsprestationer förmedlar kreditinstitutet stödet till projektets bankkonto för att användas till projektets kostnader. Stödet betalas ut i samband med att investeringskrediten lyfts, så att deras procentuella andel av varje utbetalning är den samma.

UM och kreditinstitutet förhandlar fram betalningsarrangemangen antingen skilt för varje projekt eller via ett ramarrangemang.

4.3. Avtal om PIF-finansiering mellan Finland och mållandet

Det finansiella understödet PIF beviljas ur anslagen för utvecklingssamarbete. Finland och mållandet avtalar om finansieringens användning, uppföljning och rapportering i ett samarbetsdokument (Memorandum of Understanding, MoU) eller ett samarbetsavtal. MoU-avtal kan göras antingen skilt för varje projekt eller via ramarrangemang. Ett giltigt MoU eller avtal är en förutsättning för att UM ska bevilja projektet PIF-finansiering.

4.4. Finnveras köparkreditgaranti för lånet

Den finländska projektgenomföraren eller det kreditinstitut som beviljar investeringskrediten ansöker om köparkreditgaranti av Finnvera. Finnvera beviljar köparkreditgaranti till projekt som uppfyller kriterierna. Efter att ha fått tillstånd av UM notifierar Finnvera OECD om PIF-projektet. Notifieringen ingår i OECD-konsensusför-

farandet. De övriga konsensusländerna har därefter rätt att be om tilläggsuppgifter om projektet eller dess räntestöds kreditvärdighet inom en protesttid (30 vardagar). Finnvera kan ge garantierbjudandet till den finländska projektgenomföraren eller kreditinstitutet efter att protesttiden har löpt ut, om inte andra konsensusländer motsätter sig projektet.

5. PROJEKTETS INNEHÅLL OCH OMFATTNING

Ett investeringsprojekts innehåll kan bestå av sådana varor, tillgångar, arbetsprestationer eller tjänster som är förenliga med PIF-instrumentets kriterier. Förutom själva investeringen ska åtgärder som garanterar att resultaten blir hållbara inkluderas i projektet. Sådana åtgärder kan exempelvis vara utveckling av verksamhet och ledning i samband med användningen av investeringen, utbildning av ledning och personal som driver investeringen, inkludering av servicetjänster och/eller tillgång till reservdelar. Ur projektdokumenteringen ska det framgå hur stor andel av kostnaderna som utgörs av olika delområden så som varor, tjänster och tekniskt bistånd.

5.1. Projektets omfattning och godtagbara projektkostnader

Det rekommenderade värdet på ett affärsavtal som gäller ett PIF-projekt är 5-30 miljoner euro. I det ingår både investeringen och de åtgärder som förstärker kapaciteten för att investeringens hållbarhet ska säkerställas. Av projektets totala kostnader bör man reservera minst 10 procent till att förstärka kapaciteten; exempelvis till utveckling av driftssystem, utbildning, tillgång till reservdelar med mera.

Godtagbara projektkostnader kan endast vara sådana kostnader som har direkt anknytning till förverkligandet av ett godkänt projekt. Kostnaderna ska specificeras i affärsavtalet eller i dess bilagor. Av summan i avtalet kan högst 20 procent användas för byggande eftersom byggandet i princip ska ske lokalt. Det går däremot att använda PIF-finansiering till planering och övervakning av byggande. Kommissionsutgifterna till ombud som bereder projektet kan inte överstiga 5 procent av projektets totala kostnader. Kommissionsutgifterna ska specificeras i affärsavtalet.

Projektet ska omfatta finländskt intresse, vilket fastslås genom att det uppfyller Finnveras villkor för exportkreditgaranti. I praktiken innebär det i allmänhet att minst en tredjedel av summan i PIF-projektets affärsavtal gäller finländsk teknik och/eller expertis. Projektet ska på så sätt skapa mervärde för mållandet i form av finländskt innehåll.

Det rekommenderas ändå att man speciellt tar till vara mållandets kapacitet, och att man gör anskaffningarna lokalt då det är förnuftigt med tanke på projektets genomförande.

5.2. Utbildning i drift och underhåll som anknyter till projektet

Redan i den förberedande planeringen av en investering som stöds med PIF-finansiering måste man beakta förstärkande av kapacitet, som är en förutsättning för PIF-finansiering: i projektplanen (*Project Document/Feasibility Study*) ska nödvändiga åtgärder för systemens utveckling och utbildning beskrivas. Tillräckliga resurser ska också reserveras för dessa åtgärder, vanligtvis 5-10 procent av investeringens totala kostnader, och de ska antecknas i affärsavtalet. När man organiserar utbildning i kapacitetsuppbyggnad hos den organisation som använder investeringen kan man utnyttja olika organisationer antingen från mållandet, från Finland eller från andra länder. I vissa fall kan man förstärka organisationens kapacitet också genom andra projekt i mållandet som finansieras med utvecklingssamarbetsanslag, så som bilaterala projekt som finansieras av Finland, samarbetsprojekt mellan institutioner (IKI-projekt) eller frivilligorganisationers projekt. Då ingår de inte i PIF-projektets affärsavtal.

5.3. Nationalekonomiskt lönsamma men affärsekonomiskt olönsamma investeringar

Med PIF-instrumentet kan man stödja sådana projekt som bedrivs av den offentliga sektorn i ett målland, som är nationalekonomiskt lönsamma och som främjar socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling i mållandet. Projektet får i enlighet med OECD:s regler inte vara affärsekonomiskt lönsamt. Affärsekonomisk lönsamhet betyder att kredittagaren i mållandet är kapabel att själv tjäna så mycket mera än tidigare, tack vare investeringsprojektet, att den själv kan betala kreditens räntor och avkortningar med sina förhöjda inkomster. I samband med bedömningen av projektplanen (**Appraisal**) görs en bedömning av den kommersiella lönsamheten. Finnvera kontrollerar att bedömningen är gjord innan garantibeslutet tas. Finnvera bedömer om kredittagaren i mållandet är kapabel att återbetala krediten. Också för sådana projekt är det viktigt att kostnaderna under projektets gång täcks på ett hållbart sätt.

5.4. Investeringsstöd för små investeringar

Investeringsprojekt i liten skala skiljer sig från övriga projekt. Till projekt i liten skala räknas projekt vilkas köpesumma inte överstiger 2 miljoner SDR (ungefär 2,2 miljoner euro år 2016). SDR eller särskilda dragningsrätter, *Special Drawing Rights*, är Internationella valutafondens kalkylmässiga valutakorg. En bedömning

av affärsekonomisk olönsamhet behöver inte göras i samband med att projektplanen (**Appraisal**) bedöms, men Finnvera bedömer om mÅllandets kredittagare är förmögen att återbetala lånet innan garantibeslutet tas. Också för dessa projekt är det av stor vikt att kostnaderna under projektets gång täcks på ett hållbart sätt. För dessa projekt kan lånetiden undantagsvis vara fem år lång.

6. BEDÖMNINGSKRITERIER FÖR INVESTERINGSPROJEKT

Finansiellt PIF-understöd beviljas endast till projekt som följer den gällande utvecklingspolitiska riktlinjen i Finland (direktiven om mänskliga rättigheter och prestationsbaserig medräknade). Dessutom ska projekten uppfylla Finnveras villkor för exportkreditgaranti. Alla kriterier måste inte vara uppfyllda i början av projektets planering, men innan UM:s finansieringsbeslut måste följande kriterier uppfyllas:

6.1. Minimikriterier

PIF-finansiering beviljas endast för projekt som uppfyller följande kriterier:

- Projektets innehåll ska vara förenligt med OECD:s DAC-klassificering.
- Projektet ska beakta OECD:s principer för offentligt understödda exportkrediter (OECD-konsensus), det vill säga uppfylla OECD:s villkor för målländer och gåvoandel.
- Projektet ska vara kommersiellt lönsamt, små investeringar undantagna (se punkt 5.3.).
- Mållandet ska vara ett av PIF-instrumentets målländer, det vill säga höra till de minst utvecklade länderna (LDC), länder med låg inkomstnivå (LIC) eller länder med lägre medelinkomstnivå (LMIC) enligt OECD:s gällande landsklassificering.
- Mållandet ska vara garantivärdigt enligt Finnvera och kredittagaren ska vara kreditvärdig.
- En projektplan ska ha gjorts upp för projektet. Planen bör motsvara anvisningarna i PIF-instrumentets genomförbarhetsplan så långt som möjligt.
- I regel bör en social- och miljökonsekvensbedömning av projektet (ESIA) ha gjorts. Den motsvarar den bedömning som krävs i Världsbankgruppens Internationella finansieringsbolags (IFC) standarder³.
- I enlighet med utrikesministeriets direktiv om att ett människorättsbaserat tillvägagångssätt ska verkställas i Finlands utvecklingspolitik får projektet inte ha negativa konsekvenser för mänskliga rättigheter, eller vara blint för mänsk-

³ <http://www.ifc.org/performancestandards>

liga rättigheter⁴. I projektdokumentationen ska en bedömning (som följer FN:s principer för affärsliv och mänskliga rättigheter) av konsekvenser för mänskliga rättigheter ingå.⁵

- I projektdokumentationen ska anges projektets resultatmål och det uppföljnings- och evalueringssystem (Monitoring and Evaluation System) som används.
- I projektdokumentationen lägger projektägaren fram vilka som har ansvaret för övervakningen av det affärsavtal som ingåtts för att projektet ska genomföras.
- Projektet ska ha en klar och tydlig plan för drift och underhåll efter att det har slutförts, inklusive en kostnadsberäkning för detta.
- I projektdokumentationen ingår det genomförande företagets gällande riktlinje för samhällsansvar, och dess senaste samhällsansvarsrapport, om en sådan finns.
- Projektet ska finansieras av en bank som Finnvera godkänner.
- Projektet ska omfatta tillräckligt mycket finländskt innehåll, som Finnvera godkänner, och projektinnehållet ska tillföra mållandet mervärde.

6.2. Komplementaritet och koherens

Syftet med PIF-instrumentet är att stödja investeringar i mållandet och därmed komplettera Finlands övriga stödkanaler för utvecklingssamarbete. Syftet är att tillföra mållandets projektägare mervärde i samband med sådana projekt som i allmänhet inte kan finansieras med kommersiella krediter och som inte heller kan få rent gåvobistånd. Projekt som genomförs med hjälp av PIF-finansiering kan också vara delprojekt i en större investeringshelhet, där projektägaren står för en del av finansieringen med en egeninsats och/eller en annan del kommer från exempelvis en internationell utvecklingsbank. Delprojekt som finansieras med PIF bör ha egna upphandlingsbeslut, kreditavtal och köparkreditgaranti.

Verksamhet som stöds med PIF-finansiering ska vara enhetlig med målsättningarna för hållbar utveckling i Agenda 2030, och med Finlands utvecklingspolitiska riktlinje.

PIF-projekt manar till synergi med annan verksamhet som finansieras av Finland,

⁴ https://um.fi/documents/35732/48132/human_rights_based_approach_in_finlands_development_cooperation_guidance

⁵ Human Rights Based Approach in Finland's Development Cooperation, Guidance note, 2015, och United Nations Guiding Principles on Human Rights (<http://business-humanrights.org/en/un-guiding-principles>)

om det är möjligt. Andra instrument för utvecklingssamarbete är till exempel IKI (instrument för samarbete mellan institutioner), innovationspartnerskapsprogrammet BEAM, affärspartnerskapsprogrammet Finnpartnership, Finnfund, samt regionala program för energi- och miljöpartnerskap. I de länder som Finland bedriver utvecklingssamarbete med förverkligas projekt och program som finansieras av Finlands regering. Av dessa samarbetsländer är Kenya, Myanmar, Nepal, Zambia och Tanzania PIF-finansieringsdugliga. Med det är möjligt att utveckla PIF-projekt i alla länder som uppfyller kriterierna (se bilaga 1).

6.3. Samhällsansvar

När UM finansierar hållbar utveckling är verksamheten människorättsbaserad. Verksamheten styrs av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter (*United Nations Guiding Principles on Human Rights*) som omfattar skyldigheter för både företag och stater. Av projektaktörerna, så väl projektägaren som företagen som genomför projektet, förutsätts att verksamheten är ansvarskenande både gällande miljö och samhälle, och att risker och konsekvenser för mänskliga rättigheter beaktas. Det människorättsbaserade tillvägagångssättet förutsätter att en bedömning av projektets effekter på de mänskliga rättigheterna görs, och att resultatet av den bedömningen beaktas av aktörerna så att man förebygger negativa effekter för mänskliga rättigheter. Dessutom förutsätts att projektägaren använder sig av en mekanism med vars hjälp man under projektets gång kan få vetskap om eventuella negativa effekter och hantera dem. Mekanismen ska följa FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.

Av det företag som genomför projektet förutsätts goda samhällsansvarstagande rutiner. Företaget bör också förbinda sig till OECD:s direktiv för multinationella företag. I dessa direktiv behandlas ansvarstagande företagsverksamhet, bland annat gällande arbetstagarnas omständigheter, skattebetalning, konsumenter, korruptionsbekämpande åtgärder och miljö⁶. Dessa faktorer bör vara beaktade i företagets eget samhällsansvarsprogram. Programmet ska omfatta internationellt erkända samhällsansvarsangelägenheter, exempel kan man hitta i handboken om socialt ansvar ISO 26000, och på *Global Reporting Initiatives* (GRI) webbplats om social redovisning.⁷

⁶ Direktiven på engelska: <http://www.oecd.org/corporate/mne/> och på finska <https://tem.fi/documents/1410877/2870803/OECDn+toimintaohjeet+monikansallisille+yurityksille.pdf/2e3aa906-8cd6-4151-b24f-1588c079dda4>

⁷ <https://www.globalreporting.org>

Dessutom kan finländska företag bekanta sig med direktiven för ansvarstagande affärsverksamhet på Finlands arbets- och näringsministeriums webbplats.⁸

6.4. Projektägare i mållandet

Projektägaren i mållandet måste uppfylla följande villkor innan UM kan bevilja PIF-projektet finansiering:

- Projektägaren har förbundit sig till att använda anslagen från Finlands utvecklings-samarbetsmedel på ett ansvarstagande sätt. Finland och mållandet ska avtala om PIF-finansieringen i form av ett samarbetsdokument eller samarbetsavtal.
- Projektägaren måste ha tillräcklig kapacitet och kompetens för att trovärdigt kunna svara för att projektet genomförs, med andra ord ska förvaltningen kunna skötas smidigt och eventuell byggverksamhet eller installeringsarbeten kunna utföras.

6.5. Huvudansvarig finländsk projektgenomförare

Den som är huvudansvarig finländsk projektgenomförare ska uppfylla följande villkor innan UM kan bevilja projektet PIF-finansiering:

- Projektgenomföraren ska vara ett företag som är registrerat i Finland.
- Projektgenomföraren ska ha en riktlinje för sin verksamhets samhällsansvar.
- Projektgenomföraren ska ha tidigare erfarenhet av att genomföra projekt i samma storleksklass och med liknande innehåll, eller ska på annat sätt visa att man har erfarenhet och kunskaper för att framgångsrikt kunna förverkliga projektet.
- Projektgenomföraren har tillräcklig kapacitet att förverkliga projektet på ett ansvarstagande sätt i en utmanande omgivning och med hänsyn till mållandets lagstiftning, inklusive lagar om arbetstagarnas rättigheter, miljö och nödvändiga skatteutgifter.

⁸ <http://tem.fi/yhteiskuntavastuun-ohjeet-ja-periaatteet>

6.6. Utrota korruption

Mållandets projektägare, den finländska projektgenomföraren och eventuella underleverantörer bör följa anvisningarna i OECD:s konvention om bestickning av utländska tjänstemän i internationella affärsförbindelser (FördrS 14/1999) och i FN:s fördrag mot korruption (FördrS 58/2006).

7. PROJEKTCYKEL

Investeringen som mållandet behöver kan utvecklas till ett PIF-understött projekt på många olika sätt. Den grundläggande förutsättningen för PIF-finansiering är ändå att mållandet starkt engagerar sig i projektet (starkt ägarskap), vilket syns genom att man prioriterar projektet i hög grad. Aktiva, projektutvecklande parter kan exempelvis utgöras av mållandets centralförvaltning, projektägaren i mållandet, företag som är intresserade av att erbjuda lösningar som främjar utvecklingseffekterna, eller kreditinstitut som är intresserade av att finansiera projektet. När projektberedarna utformar projektet för att det ska vara PIF-dugligt kan de be om preliminära bedömningar och åsikter gällande projektutvecklingen och definitionerna av UM och Finnvera. Finnvera kommenterar bland annat huruvida projektet kan beviljas köparkreditgaranti, och OECD:s villkor för bundet bistånd i samband med OECD-konsensus.

UM strävar efter att gallra bland de projektplaner som kan tänkas komma ifråga för PIF-finansiering i ett så tidigt skede som möjligt, genom att delge projektberedarna sin syn på projektets PIF-duglighet redan under förberedelsestadiet. Projektberedningen innebär kostnader för dem som utför den och det ligger i alla parter intresse att man går vidare från förberedelsestadiet enbart med sådana projekt som har goda förutsättningar att förverkligas.

UM strävar till att behandlingstiden för ett PIF-projekt, från förberedelsestadiet till finansieringsbeslutet, inte ska vara längre än högst 1-2 år. Det är särskilt mållandets projektägares beredskap att genomföra projektberedningen och upphandlingsprocessen som påverkar hur snabbt projektcykeln genomförs. Projektcykelns huvudfaser och uppskattade utsträckning finns beskrivna i bilaga 2.

7.1. Konceptpapper

Man kan presentera projektets grundidé och basuppgifter i beredningsskedet genom att utarbeta ett konceptpapper. När man lämnar in ett konceptpapper kan man få ett utlåtande av UM om projektets lämplighet för PIF-finansiering redan utgående från de grundläggande uppgifterna.

På sin webbplats utlyser UM årligen de tidpunkter man ska beakta för att konceptpapper ska behandlas och leda till feedback av UM. I sitt utlåtande tar UM ställning till de bedömningskriterier (som räknades upp i föregående avsnitt) som PIF-finan-

siering förutsätter. Om konceptpappret tyder på att projektet uppfyller, eller ser ut att kunna uppfylla, villkoren för PIF-finansiering meddelar UM avsändaren skriftligt. Om projektet inte närmar sig kriterierna för PIF-finansiering får avsändaren också skriftlig respons. Utlåtandet anger vilka PIF-villkor som projektet fyller och vilka som kan ställa till med hinder under PIF-processen. UM strävar efter att skicka sitt utlåtande till avsändaren senast två månader efter att utlåtelseundersökningsrapporten har avslutats.

Konceptpappret kan till exempel skötas av någon från den offentliga sektorn i mållandet som bereder projektet (exempelvis den potentiella kredittagaren eller projektägaren), ett finländskt företag som är intresserat av att genomföra projektet, ett företag i mållandet eller i tredje land, eller av ett kreditinstitut som är intresserat av att finansiera projektet. En modell för konceptpapper finns i bilaga 3, och det färdiga konceptpappret lämnas in till UM eller en finsk ambassad i utlandet. Om konceptpappret utformats av någon annan än projektets potentiella kredittagare eller projektägare ska mållandets kredittagare eller projektägare bifoga ett brev där man uttrycker en preliminär önskan om att få PIF-finansiering för projektet.

Om den som lämnar in konceptpappret så önskar kan UM informera finländska företag om att projektet är under beredning, via nätverket Team Finland. Det kan förbättra möjligheterna att involvera den bästa möjliga finländska expertisen och tekniken i investeringen.

UM beslutar slutgiltigt om PIF-finansiering först när mållandets projektägare och projektgenomföraren har ingått ett affärsavtal om att genomföra projektet.

7.2. Projektplan

Mållandets myndighet (till exempel projektägaren eller kredittagaren) ska till UM eller en finsk ambassad i utlandet lämna in en projektplan för vars förverkligande man önskar understöd av Finland. Projektplanen kan exempelvis utgöras av ett projektdokument om investeringsprojektet (*Project Document*) eller en genomförbarhetsstudie (*Feasibility Study*). I bilaga 4 finns en modell för projektplaner. Projektplanen kan också följa mållandets nationella modell, eller vara av sådan art som internationella kreditinstitut godkänner. Den ska så långt det är möjligt omfatta det som uppges i standardmodellerna för konceptpapper (bilaga 3) och projektplan (bilaga 4). Projektplanen ska uppfylla PIF:s minimikriterier och beskriva projektets resultatmål klart och tydligt.

7.3. Genomförbarhetsbedömning

UM bedömer projektets genomförbarhet tillsammans med Finnvera. När genomförbarheten bedöms är det viktigaste dokumentet den projektplan som mållandet har lämnat in, men investeringsprojektet beaktas också som en större helhet. För bedömningen kan UM vid behov anlita en utomstående konsult som har tystnadsplikt.

Om både UM och Finnvera anser att projektet i princip verkar lämpligt för finansiering låter UM göra en grundlig, oberoende bedömning av projektet. Då görs en övergripande bedömning av projektets genomförbarhet och hur det uppfyller PIF-kriterierna, bland annat om investeringsprojektet är lönsamt nationalekonomiskt eller affärsekonomiskt. Bedömningen omfattar också att man granskar hur projektet säkerställt att tillvägagångssättet är människorättsbaserat (*due diligence*). Bedömning av resultatens hållbarhet är en viktig del av bedömningen.

Som följd av bedömningen kan projektet få förslag till förbättringar, exempelvis gällande utvecklingseffekterna, det människorättsbaserade tillvägagångssättet och/eller investeringens hållbarhet. Det är meningen att delge projektägaren eventuella rekommendationer senast 90 dagar efter att projektplanen har tagits emot. Om projektägaren tänker ta med rekommendationerna i projektplanen och offertdokumenten ska denna avsikt anmälas skriftligt till UM, och sedan lämnar man in uppdaterade dokument om investeringsprojektets genomförande och innehåll där man har beaktat rekommendationerna. UM:s interna kvalitetsgrupp bedömer sedan hur genomförbart det uppdaterade investeringsprojektet är. UM strävar efter att tillkännage kvalitetsgruppens bedömning av projektets genomförbarhet senast 60 dagar efter att man tagit emot de uppdaterade uppgifterna.

UM:s skriftliga meddelande om att kvalitetsgruppen bedömt att projektet fyller PIF-kriterierna innebär att ministeriet i princip är redo att stödja investeringsprojektet i fråga med PIF-finansiering. Men det är inte ett bindande löfte om finansieringsbeslut från UM:s sida. Avsikten med det skriftliga meddelandet är att projektägaren kan sätta igång med förberedelserna för upphandlingsprocessen.

7.4. Upphandlingsprocessen

Projektägaren svarar för att investeringsupphandlingen görs, det vill säga utarbetar upphandlingsdokument, bedömer anbud, beslutar om upphandling, sköter om avtalsförhandlingar och ingår avtal. Projektägaren väljer projektgenomförare i

enlighet med mållandets lagstiftning, antingen genom en anbudstävlan riktad till finländska företag, eller genom direkta förhandlingar med en eller flera anbudsgivare om mållandets lagstiftning tillåter det. Om man så har enats om i förväg med projektägaren har UM rätt att utnämna en neutral sakkunnig som är närvarande då anbudsdokumenten öppnas. Den sakkunniga deltar inte i bedömningen av anbudet.

Om leverantören inte väljs genom en anbudstävlan granskar utrikesministeriet i samband med det slutgiltiga finansieringsbeslutet att prestationspriset motsvarar priset på världsmarknaden och att stödet ur medlen för utvecklingssamarbete inte förvränger utvecklingslandets interna marknad.

Det kan också förekomma att projektägaren har ordnat en internationell anbudstävlan, som ett finländskt företag har deltagit i och vunnit. Då kan PIF-finansieringen vara en villkorlig del av det vinnande anbudet.

7.5. Affärsavtal

Efter upphandlingsbeslutet förhandlar projektägaren med den finländska vinnaren om affärsavtalet. Affärsavtalet görs villkorligt på så sätt att det träder i kraft om UM ger ett jakande finansieringsbeslut. UM är inte en part i affärsavtalet och deltar inte i avtalsförhandlingarna.

Affärsavtalet ska utgå från internationellt erkända avtalsförfaranden, till exempel Världsbankens upphandlingshandbok och avtalshelhet (*Standard Bidding Document & Procurement of Works*)⁹ och planeringsbranschens internationella konsultorganisation FIDIC:s avtal (*Conditions of Contract for Construction Multilateral Development Bank Harmonised Ed. Version 3: June 2010*)¹⁰.

I affärsavtalet ska parterna också enas om betalning av lokal skatt, om garanti gällande projekt prestationen samt om korrigerig av eventuella brister inom garantitiden. Det är också viktigt att man i avtalet beaktar eventuella uppdateringar i projektinnehållet eller tidtabellen och hur sådant ska hanteras.

⁹ <http://documents.worldbank.org/curated/en/458841468739545677/pdf/multi-page.pdf>

¹⁰ <http://fidic.org/books/construction-contract-mdb-harmonised-ed-version-3-june-2010-harmonised-red-book>

Projektägaren bör ha klart organiserat övervakningsansvar i sin organisation vad gäller affärsavtalet om projektets genomförande. Projektägaren bör skriftligt redovisa för övervakningsansvaret samtidigt som man överlämnar affärsavtalet till UM för att få sitt finansieringsbeslut.

7.6. Ansökning om finansiering under upphandlingsprocessen eller därefter

Mållandets kredittagare kan ansöka om PIF-finansiering för sitt projekt också medan upphandlingsprocessen pågår, eller efter upphandlingsprocessen. I sådana fall ska mållandet lämna den nödvändiga projektdokumentationen till UM för att man ska kunna bedöma PIF-lämpligheten. UM står för genomförbarhetsbedömningen tillsammans med Finnvera. Om upphandlingsprocessen redan är gjord kan det tänkas att ytterligare utredningar behövs för bedömningen. Det är viktigt att projektägaren observerar att det kan räkna flera månader att samla ihop den projektdokumentation som UM och Finnvera behöver och att bedöma dokumenten.

7.7. Finansieringsbeslutet

UM beslutar, efter att affärs- och kreditavtalen ingåtts, om projektet beviljas PIF-understöd. Man granskar att affärsavtalet och dess innehåll motsvarar minimikriterierna, och att projektplanen sammanfaller med innehållet i den projektplan som UM gett sitt bifall till. Ett projekt som får finansiellt understöd ska också ha ett giltigt beslut om köparkreditgaranti av Finnvera.

Om leverantören inte väljs genom anbudsförfarande kontrollerar utrikesministeriet att prestationspriset motsvarar priserna på världsmarknaden, och att stödet från utvecklingssamarbetsmedlen inte förvränger den lokala konkurrenssituationen.

UM meddelar skriftligt om sitt beslut till projektägaren, Finnvera, kreditinstitutet och projektgenomföraren.

8. PROJEKTET GENOMFÖRS

Det är projektägaren som är huvudansvarig för att projektet genomförs. Det företag som är projektgenomförare ser till att genomförandet följer innehållet och tidtabellen i affärsavtalet.

Projektägaren och det genomförande företaget ska i affärsavtalet också enas om hur man hanterar eventuella förändringar i projektets innehåll eller tidtabell samt meningsskiljaktigheter om projektets genomförande. UM är inte en part i affärsavtalet och därmed inte heller en part i eventuella meningsskiljaktigheter om genomförandet.

Kreditinstitutet avtalar med projektägaren och det genomförande företaget om projektets betalningstidtabell. Kreditinstitutet ska överlåta projektets betalningstidtabell till UM och Statskontoret innan projektet inleds. Om betalningstidtabellen förändras ska kreditinstitutet förse dem med den uppdaterade tidtabellen.

Om uttagstiden för den kredit som kreditinstitutet har beviljat förlängs ska kreditinstitutet kontakta Finnvera för godkännande av den förlängda tiden.

8.1. Rapportering om projektet

Enligt 10 § i Lagen om räntestöds krediter (1114/2000) ska UM övervaka att en räntestöds kredit används för det ändamål som angetts i beslutet om godkännande av krediten som räntestöds kredit. Enligt samma paragraf ska ett kreditinstitut i avtal om räntestöds kredit ta in ett villkor enligt vilket kreditinstitutet har rätt att säga upp räntestöds krediten, om kredittagaren inte uppfyller sina förpliktelser enligt kreditavtalet.

Projektägaren och det genomförande företaget ska rapportera till UM om projektets framskridande halvårsvis. Ur rapporteringen ska det framgå hur projektet framskrider i relation till de resultatmål som har angetts i projektets genomförbarhetsplan. Rapporteringen ska visa vilket läge projektförverkligandet befinner sig i, när projektet beräknas vara slutfört, utbetalningssituationen och risker som eventuellt är att vänta. Om tidtabellen för projektgenomförandet förändras ska projektägaren och det projektgenomförande företaget informera UM.

Det kreditinstitut som sköter finansieringen ska också rapportera om projektutbetalningarna till UM och Statskontoret halvårsvis. Om projektets betalningstidtabell förändras ska kreditinstitutet förse UM med en uppdaterad betalningstidtabell.

UM kan vid behov göra, eller låta utomstående sakkunniga göra, bedömningar och utredningar om projektets genomförande.

8.2. Projektet avslutas

När projektet har slutförts överlämnar både projektägaren och det projektgenomförande företaget en slutrapport till UM. Slutrapporterna ska innehålla en utvärdering av projektets förverkligande i relation till de resultatmål som presenterades i genomförbarhetsplanen, en utvärdering av projektresultatens hållbarhet samt en drifts- och underhållsplan för tiden efter projektet, inklusive kostnadskalkyl och finansieringsplan. Eventuell garanti för projektprestationen ska söras för i enlighet med affärsavtalet.

8.3. Rapportering om utvecklingseffekter efter att projektet genomförts

Projektägaren är skyldig att rapportera om projektets funktionalitet två år efter att projektet har slutförts. I rapporten ska ingå en utvärdering av projektets utvecklingseffekter i relation till de resultatmål som uppgavs i genomförbarhetsplanen. Dessutom bör rapporten innehålla en utvärdering av projektresultatens hållbarhet samt en drifts- och underhållsplan för tiden efter att projektet har genomförts, inklusive kostnadskalkyl och finansieringsplan. Utgående från den rapporten kan UM själv göra, eller låta utomstående sakkunniga göra, en efterhandsutvärdering om projektets utvecklingseffekter och hållbarhet.

Bilaga 1. Målländer för PIF-finansiering¹¹

Finnvera kan i enlighet med sin garantipolitik från och med 6.3.2018 överväga att bevilja exportgaranti för PIF-krediter till följande länder, som huvudsakligen har lägre medelinkomst. Dessa länder fyller OECD:s villkor som målland för bundna exportkrediter. För dessa länder förutsätter OECD att gåvoandelen ska vara 35 procent (grupp 1):

Bolivia
Egypten
El Salvador
Filippinerna
Georgien
Honduras
Indien
Indonesien
Kap Verde
Kenya
Marocko
Elfenbenskusten
Papua-Nya Guinea
Sri Lanka
Uzbekistan
Vietnam

¹¹ Läs mer om de globala målen för hållbar utveckling på FN:s webbplats: <http://yk.fi/sdg>.

Följande länder hör till kategorin minst utvecklade länder (Least Developed Countries, LCD) och för dem kan exportgaranti för PIF-krediter beviljas i begränsad utsträckning, utgående från tilläggsutredningar. För dessa länder förutsätter OECD att gåvoandelen är 50 procent (grupp 2):

Angola
Bangladesh
Benin
Kambodja
Lesotho
Myanmar
Nepal
Rwanda
Senegal
Tanzania
Uganda
Östtimor

För långvariga krediter i följande länder beviljar Finnvera exportgaranti endast i undantagsfall (grupp 3). Undantagsfallen kan till exempel utgöras av deltagande i en projekthelhet som en internationell utvecklingsbank finansierar: Bhutan, Burkina Faso, Eswatini, Etiopien, Ghana, Kamerun, Kosovo, Laos, Liberia, Madagaskar, Malawi, Moldavien, Mongoliet, Nicaragua, Nigeria, Pakistan, Sierra Leone och Ukraina.

Följande länder fyller i sig OECD tied-aid –villkoren, men PIF-kredit kan inte beviljas på grund av hög kreditrisk (grupp 4): Afghanistan, Burundi, Centralafrikanska Republiken, Djibouti, Eritrea, Gambia, Guinea, Guinea-Bissau, Haiti, Jemen, Kirgizistan, Kiribati, Komorerna, Demokratiska republiken Kongo, Folkrepubliken Korea, Mali, Mauretaniens, Moçambique, Niger, Republiken Kongo, São Tomé och Príncipe, Somalia, Sudan, Sydsudan, Syrien, Tadzjikistan, Tchad, Togo, Zambia och Zimbabwe.

Bilaga 2. Beskrivning av projektcykeln

Projektägarskapet ska vara starkt förankrat i mållandet vilket medför att projektcykelns längd främst beror på mållandets projektägares tidtabell och resurser att förbereda projektet. Under projektcykeln är utrikesministeriets roll att ge respons och anvisningar gällande de dokument som projektägaren bereder medan projektet närmar sig PIF-understöd. Vid behov konsulterar UM Finnvera. Det finska företaget och det kreditinstitut som är intresserat av att stå för finansieringen ska stå i direkt kontakt med Finnvera när det gäller köparkreditgarantin.

UM försöker gallra fram de PIF-värdiga projekten i ett så tidigt skede som möjligt. Till projektberedningen används den projektutvecklande aktörens medel och det ligger i alla parterns intresse att processen förs vidare från konceptpapperstadiet endast med sådana projekt som har goda möjligheter att förverkligas. UM fastslår årligen vid vilken tidpunkt konceptpappren ska vara inlämnade för att bli behandlade och få utlåtande av UM. I sitt utlåtande tar UM ställning till alla bedömningskriterier som investeringsstödet förutsätter. Dessutom bedömer UM om budgetramarna är tillräckliga för att projektet ska kunna genomföras. Sitt slutgiltiga PIF-finansieringsbeslut tar UM först när projektägaren i mållandet har gjort sitt upphandlingsbeslut och ingått ett affärsavtal om att genomföra projektet.

Nedan skildras projektcykelns skeden i stora drag. UM:s roll i varje skede beskrivs också. Vissa projektcykelfaser kan pågå samtidigt. Det är till exempel möjligt att UM får kännedom om projektet först under upphandlingsprocessen. UM strävar efter att behandlingen av PIF-projekt inte ska räcka längre än 1,5–2,5 år men beroende på projektägarens beredningskapacitet kan det räcka längre.

1. Förberedelsefas:
 - Mållandets investeringsbehov identifieras
 - Konceptpappret utarbetas
 - Mållandet och kreditinstitutet förhandlar preliminärt om kreditavtalet
 - Finnvera och kreditinstitutet/de finska företagen diskuterar preliminärt om köparkreditgarantiansökan

2. Utlåtandefas, 2 månader:
 - Konceptpappret sänds till UM
 - UM:s och Finnveras interna utlåtanderunda
 - UM:s skriftliga utlåtande om konceptpappret

3. Planeringsfas, UM:s behandlingstid uppskattningsvis 6 månader:
 - Projektplanen utarbetas
 - Projektplanen sänds till UM
 - Projektplanen bedöms internt av UM
 - UM låter göra en utomstående bedömning av genomförbarhetsstudien
 - Projektägaren uppdaterar genomförbarhetsstudien och sänder den till UM
 - UM:s kvalitetsgrupps behandling och skriftliga meddelande till projektägaren
 - UM och kreditinstitutet förhandlar preliminärt om UM:s stöd till projektet.

4. Upphandlingsprocess, pågår uppskattningsvis 6-9 månader
 - Projektägaren förbereder upphandlingsdokumenten
 - Mållandet påbörjar upphandlingsförhandlingar/utlyser en anbudstävlan. UM svarar för att anbudstävlan tillkännages för finländska företag genom nätverket Team Finland
 - Mållandet bedömer anbuderna och gör ett upphandlingsbeslut
 - Mållandet svarar för avtalsförhandlingar och gör ett villkorligt affärsavtal
 - Finnvera gör sitt köparkreditbeslut och informerar UM
 - Mållandet och kreditinstitutet ingår ett kreditavtal för att finansiera projektet
 - Projektägaren delger UM affärsavtalet och dess bilagor för granskning

5. Finansieringsbeslut, pågår uppskattningsvis 1 månad:
 - UM granskar affärsavtalets innehåller och använder sig vid behov av en utomstående sakkunnig
 - UM beslutar om finansiering av projektet och informerar projektägaren, Finnvera, kreditinstitutet och projektgenomföraren

6. Genomförandefas, pågår uppskattningsvis 2-3 år
 - Projektägaren och projektgenomföraren ansvarar för att projektet förverkligas
 - Projektägaren och projektgenomföraren rapporterar om projektgenomförandet till UM halvårsvis
 - Kreditinstitutet och mållandet utbyter information i enlighet med kreditavtalet
 - Kreditinstitutet rapporterar regelbundet till UM om transaktioner i enlighet med betalningstidtabellen
 - Efter att projektet har slutförts lämnar projektägaren och projektgenomföraren in en slutrapport till UM

7. Uppföljningsfas efter att projektet har genomförts, pågår uppskattningsvis 2-5 år
 - Projektägaren och projektgenomföraren ansvarar för att åtgärderna under garantitiden efter projektets slutförande görs i enlighet med affärsavtalet
 - Projektägaren rapporterar till UM om projektets utvecklingseffekter två år efter att det slutförts
 - UM kan göra eller låta utomstående sakkunniga göra en efterhandsutvärdering av projektets utvecklingseffekter och hållbarhet

8. Exportkrediten återbetalas, pågår uppskattningsvis i tio år efter genomförandet
 - Efter att projektet avslutats finns inte någon amorteringsfri lånetid
 - Projektägaren betalar tillbaka lånet till det kreditinstitut som beviljade det
 - UM betalar räntorna till kreditinstitutet via Statskontoret.

Bilaga 3. PIF-konceptpapper

Konceptpappret kan lämnas in av den aktör i mållandets offentliga sektor som bereder investeringsprojektet, av ett företag som är intresserat av att genomföra projektet, eller av ett kreditinstitut som är intresserat av att finansiera upphandlingen. Ur konceptpappret bör framgå så mycket som möjligt av de uppgifter som tas upp i denna modell. Konceptpappret ska vara mellan 2 och 5 sidor långt, plus eventuella bilagor. Konceptpappret och bilagorna skickas till e-postadressen pif@formin.fi.

<p>Första sidan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Det planerade projektets namn • Projektets målland • Projektparter, om man känner till dem: <ul style="list-style-type: none"> ○ Projektägare i mållandet ○ Kredittagare i mållandet ○ Huvudansvarig finländsk genomförare Kreditinstitut som arrangerar kreditavtalet • Projektets verksamhetsområde • Preliminära uppgifter om projektets totala kostnader och PIF-finansierings andel • Vilken roll planeras konceptpapprets inlämnare ha i projektet? Uppge kontaktuppgifter • Konceptpapprets datering
<p>Uppgifter om projektägaren i mållandet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kort beskrivning av organisationen • Erfarenhet av motsvarande typs eller storleks projekt • Erfarenhet av projekt som genomförts med internationell finansiering • Kontaktuppgifter

<p>Kort beskrivning av projektet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hur har investeringsbehovet uppstått? Vilken organisation har identifierat investeringsbehovet? • Prioriteras projektet av en myndighet i mållandet? Vilken myndighet? • Projektets eventuella tidigare skeden; <ul style="list-style-type: none"> ○ Tidigare planeringsskeden ○ Tidigare genomförande ○ Den projektstödande infrastrukturens tillstånd • Ingår projektet i något slag av nationellt utvecklingsprogram i mållandet eller större investeringshelhet som exempelvis finansieras av ett utvecklingskreditinstitut? • Vilket utvecklingsmål främjar projektet (FN:s globala mål för hållbar utveckling, Finlands utvecklingspolitiska mål)? • Projektets resultatmål <ul style="list-style-type: none"> ○ Konkret innehåll och preliminära resultatmål (output, outcome, impact) hos det projekt som man ansöker om PIF-finansiering för ○ Kort beskrivning av investeringen ○ Beskrivning av projektets geografiska målområde ○ Annat med anknytning till projektet, till exempel utveckling av projektägarens organisation • Budget <ul style="list-style-type: none"> ○ Helhetsfinansiering ○ PIF-finansiering • Den planerade tidtabellen för genomförandet, indelad i de viktigaste projektfaserna
<p>Preliminär plan för drift och underhåll efter att projektet har genomförts</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Åtgärder som är nödvändiga för att långvarig drift och underhåll ska kunna garanteras <ul style="list-style-type: none"> ○ Organisation, förstärka ledning och verksamhetsmodeller ○ Utbilda personal som sköter drift och underhåll ○ Säkerställa tillgång till reservdelar och service ○ Hurdana resurser kräver ovan nämna åtgärder och hur finansieras de?

<p>På vilka sätt gagnar projektet målområdets invånare och samhälle?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De viktigaste förmånstagarna och de effekter man avser uppnå för dem. Precisera ekonomiska, sociala och miljömässiga effekter • Hur främjar projektet jämställdhet och de mänskliga rättigheterna? • Hör lätt sårbara grupper till förmånstagarna? Hur förhindras negativa konsekvenser för deras del? • Andra ekonomiska, sociala och miljömässiga effekter som påverkar samhället • Eventuella negativa effekter
<p>Uppgifter om kredittagaren i mållandet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kort beskrivning av organisationen • Erfarenhet av motsvarande typs finansieringsinstrument, exempelvis projekt som en utvecklingsbank finansierat • Kontaktuppgifter
<p>Fyll i om ni har kännedom om följande:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eventuell finländsk leverantör/eventuella finländska leverantörer • Beskrivning av finsk expertis och teknik som kommer att användas i projektet • De finska företagens tidigare erfarenhet av lika stora projekt eller/och av internationella projekt • Av Finnvera godkänt kreditinstitut som är redo att arrangera finansieringen för kredittagaren i mållandet • Beskrivning av andra partnerorganisationer, samt deras roll i projektet och deras kontaktuppgifter.
<p>Bilagor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stödbrev av det ministerium som utvecklar projektet. Brevet ska innehålla följande uppgifter: projektets namn, en kort beskrivning av projektet, i vilket nationellt program eller större investeringshelhet i mållandet projektet ingår i och försäkran om mållandets vilja att ansöka om PIF-finansiering och lån med räntestöd för att genomföra projektet • Eventuell redan utarbetad projektplan och genomförbarhetsstudie • Andra redan gjorda utredningar om projektet.

Bilaga 4. Projektplan

Myndighetspartnern i mållandet (projektägaren eller kredittägaren) ska lämna in en projektplan till utrikesministeriet eller Finlands ambassad. Projektplanen ska innehålla så mycket information som möjligt, den ska så långt som möjligt fylla minimikraven för investeringsstödet och tydligt beskriva projektets resultatmål. Projektplanen ska innehålla samma uppgifter som konceptpapper, men betydligt mer ingående. Som bilaga till projektplanen ska det finnas ett stödbrev från mållandets finansministerium eller någon annan myndighet som ansvarar för att lyfta lånet. Om Finlands utrikesministerium beviljar understöd för beredning av ett projektförslag måste stödbrevet lämnas in innan stödet kan beviljas. Projektplanen med bilagor kan sändas per e-post till pif@formin.fi.

<p>Första sidan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Det planerade projektets namn • Projektets målland • Projektets parter <ul style="list-style-type: none"> ○ Projektägare i mållandet ○ Kredittägare i mållandet • Dessutom, om de redan är kända: <ul style="list-style-type: none"> ○ Huvudansvarig projektgenomförare i Finland ○ Kreditinstitut som arrangerar kreditavtalet • Projektets verksamhetsområde • Projektets totala kostnader och PIF-finansieringens andel • Vilken roll planeras projektplanens inlämnare ha i projektet? Ge också kontaktuppgifterna • Projektplanens datering
<p>Innehållsförteckning</p>	
<p>Sammandrag (1-2 sidor)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Projektägare och andra aktörer som har anknytning till projektgenomförandet • Projektets förmånstagare och målsättningar • Kort beskrivning av projektet (investeringar, relaterade projekt) • Hur länge ska projektet pågå • Uppskattning av drifts- och underhållsarrangemang (inklusive kostnader) • Uppskattning av projektbudgeten (helhetsbudget, PIF-finansiering)

<p>Uppgifter om projektägaren i mållandet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv hur investeringsbehovet har uppstått och vilken organisation som har identifierat investeringsbehovet • Hör projektet samman med något nationellt utvecklingsprogram i mållandet eller ingår det i en större investeringshelhet som exempelvis finansieras av ett utvecklingsfinansieringsinstitut? • Beskriv vilken myndighet i mållandet som prioriterar projektet • Vilket utvecklingsmål främjar projektet (FN:s globala mål för hållbar utveckling, Finlands utvecklingspolitiska mål)? • Eventuella tidigare projektfaser: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tidigare planeringsfaser ○ Eventuellt tidigare genomförande som anknyter till projektet, till exempel redan gjorda investeringar som projektet utgör en fortsättning på ○ Den projektstödande infrastrukturens tillstånd • Beskriv avtal, upphandlingar eller finansiering som redan gjorts för projektet
<p>Projektets förmånstagare</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv projektets slutgiltiga förmånstagare, det vill säga de människor vilkas ekonomiska, sociala och/eller miljömässiga omständigheter förbättras om projektet genomförs. Hur främjar projektet jämställdhet och de mänskliga rättigheterna? Finns det utöver dem andra människogrupper vilkas behov projektet särskilt försöker fylla?

<p>Resultatmål och indikatorer</p>	<p>Projektets mål och de indikatorer med vilkas hjälp man kan följa upp hur projektet förverkligas och målen uppnås.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Impact: eftersträvade verkningar minst två år efter att projektet har slutförts. Beskriv projektets långsiktiga utvecklingseffekt (till exempel förbättrad energitillgång som underlättar för hushåll och företagsverksamhet, vattendistribution som förbättrar hälsosituationen i hushållen, socialsektortjänster, miljövard) • Outcome: eftersträvat omedelbart resultat, exempelvis att en viss mängd människor får tillgång till elektricitet eller vatten eller sociala tjänster, eller att avfallsutsläppen i miljön minskar så fort projektet har slutförts • <u>Precisera indikatorerna både för de omedelbara resultaten och de långsiktiga effekterna</u> • <u>Impact- och outcome-indikatorerna ska definieras med tanke på uppföljningen av projektets effektivitet och inflytande. Indikatorerna ska ha ett utgångsvärde. Om möjligt ska informationen vara indelad enligt kön.</u>
<p>Projektets resultat (output) och delområden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv projektets uppbyggnad, exempelvis dess olika delar, eventuella underprojekt indelade i investeringar, verksamhetens utveckling och personalutbildning • Output: projektets delområdets viktigaste resultat, till exempel installerade apparater, uppförda strukturer, utbildning
<p>Projektets genomförande</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv hur projektet genomförs, om genomförandet till exempel är indelat i olika skeden • Beskriv de viktigaste aktiviteterna • Arbetsplan (till exempel som gantt-schema)

Institutionella arrangemang	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv hur projektet är organiserat institutionellt, exempelvis vilka organisationer som har anknytning till projektgenomförandet och vilka roller de har <ul style="list-style-type: none"> ○ Projektägare och organisation som svarar för investeringens användning och underhåll ○ De viktigaste myndigheterna i anknytning till projektet ○ Finländska projektpartner, om de redan är kända ○ Finansieringsinstitut och andra finansiärer ○ Organisationer i anknytning till projektets uppföljning och övervakning
Övervakning och rapportering	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv hur projektets övervakning sköts • Beskriv hur projektrapporteringen sker och dess tidtabell
Budget	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv budgeten så exakt som möjligt, med delområden angivna • Hur fördelas projektkostnaderna på olika finansieringskällor och hur stor är den planerade PIF-finansieringens andel? • Budgeten specificerad i delområden och outputs
Risker och minimering av risker	<ul style="list-style-type: none"> • Riskanalys (projektets ekonomiska, sociala, mänskliga rättighets, miljömässiga, institutionella och tekniska risker) • Plan för minimering av dessa risker
Bifoga följande dokument som bilagor	<ul style="list-style-type: none"> • Stödbrev från finansministeriet (eller annan myndighet som ansvarar för att lyfta lånet, t.ex. centralbanken). Av brevet ska framgå myndighetens vilja att lyfta lån med räntestöd för PIF-projektet • Arbetsplan, tidtabell • Budget • Drifts- och underhållsplan för tiden efter att projektet har avslutats • Bedömning av effekter på miljö och samhälle, bedömning av människorättsbaserat tillvägagångssätt • Utredningar gällande markanvändning

Bilaga 5. Utvecklingseffekter

Med PIF-projekt strävar man efter att uppnå varaktiga utvecklingseffekter i målländerna. Projekten bör stödja målsättningarna för hållbar utveckling i Agenda 2030, och i synnerhet följa de utvecklingspolitiska målsättningarna och tyngdpunkterna i Finlands gällande utvecklingspolitiska riktlinje.

De globala målen för hållbar utveckling är sjutton stycken och omfattar många utvecklingseffekter¹². PIF-projekt kan påverka dem alla:

1. Avskaffa all form av fattigdom överallt.
2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.
3. Säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.
4. Säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.
5. Uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.
6. Säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.
7. Säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.
8. Verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.
9. Bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.
10. Minska ojämlikheten inom och mellan länder.
11. Städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.
12. Främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster.
13. Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.
14. Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.
15. Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

¹² Läs mer om de globala målen för hållbar utveckling på FN:s webbplats: <http://yk.fi/sdg>

16. Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.
17. Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

PIF-finansierade projekts eftersträvade utvecklingseffekter, och deras uppföljning, ska anges i projektdokumentationen i enlighet med principerna i direktiven för resultatbaserad styrning (*Results Based Management*, RBM)¹³. Det förutsätter att projektdokumentationen omfattar beskrivningar av:

- Projektets resultatmål: förutom de resultat som uppstår under projekttiden (*output*; tillgångar, tjänster, kapital) ska också de omedelbara resultatmålen (*outcome*) definieras, likaså de långsiktiga resultatmålen (*impact*) som uppträder minst två år efter att projektet avslutats. De omedelbara och de långsiktiga resultatmålen beskriver vilka utvecklingseffekter projektet förväntas ha för sina förmånstagare. Det måste finnas indikatorer för resultatmålen (*indicators*), angivna målsättningsnivåer och en baslinjestudie (*baseline*).
- Uppföljnings- och utvärderingssystem (*Monitoring and Evaluation System*). Det ska gå att följa upp och utvärdera hur projektet förverkligar sina resultatmål, det vill säga dess utvecklingseffekter. Därför ska uppföljnings- och utvärderingsmetoderna anges i projektdokumentationen, med andra ord ska man uppge hur projektet producerar information om sina framsteg på vägen mot resultatmålen.

När man bedömer utvecklingseffekterna är det av största betydelse att projektet harmonierar med mållandets nationella utvecklingsprogram. Det är viktigt när man bedömer hur engagerade mållandets myndigheter är i projektet, och hur projektet inverkar på samhällets utveckling i ett vidare perspektiv. En del länder har mångåriga utvecklingsprogram på nationell nivå. Ministerier och olika sektors myndigheter har dessutom ofta egna utvecklingsprogram för sina förvaltningsområden. Bra projekt harmonierar med den offentliga förvaltningens riktlinjer på olika plan, både tematiskt och områdesmässigt.

¹³ Exempel på dessa principer finns i publikationen *Results Based Management in Finland's Development Cooperation – Concepts and Guiding Principles*, UM (2015). https://um.fi/documents/35732/48132/results_based_management_rbm_in_finland_s_development_cooperation

Finlands utvecklingssamarbete grundar sig på att de mänskliga rättigheterna främjas.¹⁴

- Därmed är det viktigt att PIF-projektets resultatmål uppfyller de slutgiltiga förmånstagarnas behov och bidrar till att deras mänskliga rättigheter tryggas. De mänskliga rättigheterna ska också inkluderas i projektets riskanalys, på så sätt garanterar man att projektet inte har några negativa konsekvenser för mållandets invånares mänskliga rättigheter.

Projektets utvecklingsresultat måste också vara hållbara:

- Projektet ska vara ekonomiskt hållbart, med andra ord ska kunden ha tillräckliga ekonomiska resurser för underhåll och service.
- Den teknik som används ska lämpa sig för de omständigheter som råder i mållandet.
- Projektets kund i mållandet ska som institution vara kapabel att se till att projektet genomförs och att det utnyttjas efter genomförandet.
- Projektet ska vara förenligt med mållandets lagstiftning.
- Projektet bör passa in i den sociala omgivningen, så att det godkänns i vida kretsar av det omgivande samhället.
- Projektet ska vara miljömässigt hållbart, det vill säga dess miljöeffekter bör bedömas enligt OECD:s principer för exportkrediter.
- Projektets resultatmål och genomförande måste beakta klimatförändringen, med andra ord ska projektet klimatsäkras.
- När projektet är klart ska det använda sig av förnybar energi som energikälla, om sådan finns att få lokalt.

Det är viktigt att PIF-projektet bidrar till att mållandets nationella kunnande och kapacitet ökar. När projektet förverkligas ska kompetens i mållandet tas till vara, vilket gynnar service, underhåll och ägarskap i anknytning till investeringen. Medan projektet genomförs ger man mållandets projektägare utbildning, särskilt i drift, underhåll och service.

I projektdokumentationen ska anges hur ovan nämnda kvalitativa faktorer har beaktats vid projektplaneringen.

¹⁴ Human Rights Based Approach in Finland's Development Cooperation, Guidance Note, 2015

